

Okkum er sent:

Føroyar millum USA og Vietnam

USA: frá hjálandi til heimsbøðil

Á Svabos tíð, fyrri skjótt 200 árum síðani, t. e. í 1776, sendu bretska hjálandini í Norður-ameríku út sjálvstøðulýsing, Declaration of Independence. Í hesum bókaskipi stendur m. a., at øll menniskju eru fodd líka, at tey frá ákaparanum hava fingið ávis ómissandi rættindi, at til hesi rættindi hoyra lív, frælsi og stremban eftir eydnun, og at ríkisstjórnir eru settar til at tryggja hesi rættindi.

Soleiðis kom USA til verðina. Orðini vóru dýr, og fólk í USA hevur eisini útínt stórværk á tekniskum og vísindalíum okkum. Hetta vita vit, eingin sleppur undan at vita, at USA er besta, ríkasta og sterkasta land í heiminum. Gjøgnum bløð og filmir og lærarar og trúðarar verður henda uppfatan stappað niður í okkum. Sum titið domi um heilavátin kann verða nevnt, at fyrst í 1950'um, t. e. undir amerikanska álopinum á Koreu, meðan forsiðan á »Dimmaletting« dreiv av blóðugari, krigspropagandu, og um somu tíð sum jødisku hjúnini Julius og Ethel Rosenberg sakleys máttu lata seg binda í elektriska stólin hjá maccarthystinum í USA — í teimum dogum troytaðu føroyskir lærarar ser at misbrúka sitt starv til at bera NATO-propagandu út millum bornini. Vit finga m. a. vakurt og romantiskt landkort av USA við øllum teimum kendu novnum: Sanda Fé, Denver, Arizona...

Hvat tað hevur kostað at byggja tað, sum amerikunenn nakað óbeskednir rópa God's Own Country, fáa vit minni at vita um. Vit fáa t. d. ikki at vita, at tey, sum áttu landið, indianararnir, blivu útruddað systematiskt. Á sama hátt sum premia varð latin fyrri kráku ella ravn í Føroyum, lótu amerikonsku myndugleikarnir 10 ella 20 dollarar fyrri hvønn dripan indianara. Um negaratrældómin, eitt av grovastu brotsverkum hjá kapitalismuni, fáa vit at vita, at Abraham Lincoln var so stórbærur at geva teimum frælsi. Og enn í dag vita fólk í Føroyum ikki, at lagna negarans er at vera annaðhvørt arbeiðsleysur heima í USA ella kanónfóði í Vietnam.

Vietnam: teir berjast fyrri lívinum

Kapitalisma og kriggi eru siamesiskir tvíburðar. Fyribils í hesari öldini hava kapitalistar-nir gjørt tvey heimskriggi, sum kostaðu 60 milliónir mannalív.

KAPITALISMUNNAR náttúra er profittjagstran. Kapitalisturin krámar til sín, og vil nakar pilka við hansara tjóva-

góðs ella frammi hjá rættindi, so ger hann kriggi. So var eisini í Vietnam.

Franskir kapitalistar lögdu Vietnam undir seg í hinari öldini. Undir seinna heimsbardaga var vietnamesiska sjálvstýrisrørslan blivin so sterk, at fransmenn, tá kriggið var av, noyddust at lova vietnamesarum at fáa landið aftur. Sum ikki eina ferð sviku koloniharrarnir givin lyfti. Frakland fór í 1946 í hernað móti vietnamesisku sjálvstýrismonnum, men tá skansin Dien Bien Phu fall í 1954, var greitt, at sjálvstýrisrørslan undir Ho Chi Minh hevði vunnið.

So kom Genève-sáttmálin, á ásetti, at val skuldi vera tvey ár eftir. Hetta saboteraði USA vð m. a. at seta uppsitarastjórn til ræðið í Saigon.

Saigon-svikjararnir vildu ikki hoyra um at halda val. Í staðin fóru teir undir at fongsla øll, sum ikki styðjaðu fascistiska diktatorið.

Frá 1960 og frameftir gjørdur sjálvstýrismenn uppreistar móti Saigon-diktaturinum. Men kapitalistaveldið í USA óttast, at Vietnam skal gerast fyrmynd hjá øðrum kúgaðum londum í Asiu, Afríku og Latínameríku — tí forir USA kriggi móti Vietnam.

Við ræðuligari og óføroyskari kynismu lýgur »Dimmaletting« um amerikanska útrúddingarkriggið móti Vietnam. Hóast øll vita, at Vietnam er eitt land, sigur »Dimmaletting«, at tað er »Norðurvietnam«, sum hevur lopið á »Sudurvietnam«. Hóast tað er fryktandi fyrri, at »Dimmaletting« hevur nokulunda somu hylling á jura sum á geografi, kann tað vera upp á sitt pláss her at nevna, at einasta kriterið fyrri de facto viðurkenning av eini ríkisstjórn er: hevur hon ræðið á »sínun« landøki ella ikki. Saigonstjórnin hevur ongan dag og einki sekund havt ræðið á »sudurvietnamesiskum« øki.

Føroyar: meiningamonopol og mentunarlig afturgongd

Tað er tjóðskaparlig katastrofa, at »Dimmaletting« hevur sloppið at útínt ideologiskt diktatur í óminniligar tíðir. Í føroyskum mentalívi er týðulig afturgongd at siggja hesa seinastu hálvu öldina. Í 1920'um hevði »Vardin« prinsipiellar greinir, í 1930'um skrivaði Jørgen-Frantz Jacobsen, og vit høvdu heilan riðil av rithovundum og yrkjarum. So kom kriggið (Fólkaflakskriggið).

Síðan 1945 hevur tað gingið upp aftur skjótari aftur á hondina. Teir gomlu rithovundar-

nir eru deyðir (uttan W. Heinesen, Heðin Brú, Chr. Matras og Rikard Long), og eingir eru komnir í staðin.

Stoðan í dag er tann, at burtursæð frá »Norðlýsinum« (!) og nøkrum titið verður flokksmálgøgnur hevur »Dimmaletting« saman við »Útvarpinum« og »Prædikamonnum« absolutt meiningamonopol í Føroyum. »Dimmaletting« hevur 100 pst einaræði (10.000 eintøk — 10.000 húski). Og sum ein láturlig undirstríking av monopolinum er blaðstjórnin á »Dimmaletting« eisini formaður í útvarpsráðnum.

Alt í Føroyum er afturhaldssamt, alt hyllir út til høgru. Okkara meiningamonopol koyrir alla debatt, alt mentalívi. Føroyar eru samfelag uttan kritikk.

Úrslitið er, at føroyski ungdomurin (tann havoydi, hárfagri) ikki ger annað í síni dýrabæru fritíð enn marsjarar oman og niðan eftir áarvegnum við einari sterkari øl í aðrari hondini og einari reyðari pylsu í hinari.

Umframt titið stimbrandi religiøsitet er føroyskt mentalívi nú avmarkað til tómt stevnu-gorr í »Útvarpinum« og amerikanskir filmir og bløð av ússaligasta slag. Sum um »Útvarpið« ikki ger sitt poppingar- og fordummilísarbeiði nóg væl, er nú ætlanin at gera sjónvarp í Føroyum. Sambært hinum gleiðbeinta Jakob Nielsen skulu føroyingar fyrst og fremst fódrað við »Ironsides«, sum er eitt rasistiskt og fordómsfult amerikanskt propagandutiltak.

Rasmus á Háskúlanum: Skal nokur orsök verða nevnd, sum er skikkað til at undirbyggja kúgan og tralkan, so má tað vera heimfóðisskapur.

Frá Thomas Jefferson til Richard Nixon er tað hent, at amerikanska tjóðin hevur tikið seg aftur frá harðbálunum niðursetufólki til heimsbøðil.

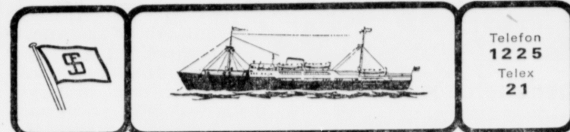
Meðan hesar reglur verða skrivaðar, er amerikanska hervaldið í ferð við at oyða eina litla og fátæka tjóð hinumegin á Knottinum. Teir búrba byrgingarnar móti ánum, so at vietnamesarar skulu drukna, tá regntíðin kemur.

Anti-personnel-burnurnar innihalda ikki stálspónir longur, men plastspónir, sum ikki finnast við röntgen.

Hvat halda føroyingar um hetta brotsverk?

Hvat sigur bispurin, sum er ríkisløntur umboðsmaður hjá honum, sum segði: »Latið tey smáu koma til mín!« — hvat sigur bispurin til, at tey smáu í Vietnam verða kolað upp av napalm?

Og hvat sigur tann rættlynti Andrew Sloan? Styðjar hann

Telefon
12 25
Telex
21

Skip	Úr København	Úr Aalborg	Úr Halmstad	Úr Leith	Í Føroyum
LÓMUR	1.9.	29.8.			4.9.
FALKUR			30.8.		4.9.
RÓKUR				31.8.	4.9.
BLIKUR	8.9.	5.9.			11.9.
LÓMUR	15.9.				18.9.
HEYKUR		12.9.	13.9.		18.9.

FALKUR ferir i Drammee Oslofjórðinum 1. september

PF SKIPAFELAGIÐ FØROYAR

Kunnngerð

Prisurin á grind, ið verður seld í smásølu má verða góðkendur av prisráðnum og má seljari í slíkum føri váttað ter útreiðslur hann hevur havt fyrri at fáa grindina til sølubúð ella sølupláss.

PRISRÁÐ FØROYA

Tímalærari

á Føroya Sjómannsskúla

Eitt starv sum tímalærari á Føroya Sjómannsskúla er leyst. Til starvið krevst hægsti nautiski lærdómur. Umsóknir við próvskjølum í avriti verða at stíla til Føroya landsstýri, men sendar til Føroya Sjómannsskúla innan 15. september 1972.

FØROYA LANDSSTÝRI

Tryggingarsambandið FØROYAR

Føroya Kriggstrygging	Tlf. 1090
Føroya Sjóváttrygging	- 1090
Føroya Brunatrygging	- 1098
Føroya Vanlukkutrygging	- 1466

Vit tryggja:

[Bátar, skip, vørur, hús, innbúgv, akfør o. a.

Føroyingar eiga at tryggja í landsins egnu trygging.

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT-PRODUKT

FINN PRODUKT

sínar amerikonsku trúarfelagar í bødilsgerðini?

Og hvat siga Rithovundafelagið, Lærarafelagið, Fróðskaparsetrið, fakfeløgini?

Ella hvat siga Liggjas í Bo, Hans J. Debes, Janus Kamban og aðrir sum fyrr torðu at taka orð, móti órættinum?

Tøgn. Undan norðuratlantsku væðingini hoyrist veitslurómur og geir.

Útseti.

